

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1930.

Första kammaren.

Nr 25.

Torsdagen den 17 april.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades protokollen för den 4, 5, 7, 8 och 9 innevarande månad.

Föredrogos och hänvisades till särskilda utskottet nedannämnda motioner: nr 337, av herr *Fehr* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa åtgärder för mejerihanteringens och smörexportens befrämjande; samt nr 338, av herr *Bergman*, i samma ämne.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner: nr 339, av herrar *Asplund* och *Hansén*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bekämpande av arbetslösheten; och nr 340, av herr *Bergqvist*, i samma ämne.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran konstitutionsutskottets memorial och utlåtanden nr 21—24, statsutskottets utlåtanden och memorial nr 7 och 104—110, andra lagutskottets utlåtanden nr 18 och 25 samt första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 5.

Herr **Reuterskiöld** erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren ville besluta, att konstitutionsutskottets memorial nr 21 liksom dess utlåtanden nr 22, 23 och 24, som nu äro bordlagda för andra gången, måtte uppföras på föredragningslistan närmast före konstitutionsutskottets utlåtanden nr 16 och 20, d. v. s. mellan nr 39 och 40 å dagens tryckta föredragningslista.

Vad herr Reuterskiöld sålunda hemställt bifölls.

Efter föredragning av ett från andra kammaren ankommet protokollsutdrag, nr 426, med delgivning av nämnda kammares beslut över dess första tillfälliga utskotts utlåtande nr 6, i anledning av väckt motion, II: 130, angående åtgärder till förebyggande av ellsolyekor vid biografföreställningar, beslöt första kammaren hänvisa detta ärende till sitt andra tillfälliga utskott.

Herr *Holmgren* väckte en motion, nr 341, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande av nytt kliniskt sjukhus i Stockholm m. m.

Motionen hänvisades till statsutskottet.

Anmäldes och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtande och memorial:

nr 25, i anledning av väckt motion om rätt för suppleant i utrikesnämnden att vid förfall för ledamot inträda i nämnden; samt

nr 26, angående fullbordad granskning av de i statsrådet förda protokoll;

första lagutskottets memorial nr 23, angående arvode åt den, som inom första lagutskottet biträtt vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om bostadsrättsföreningar m. m.;

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 50, i anledning av väckta motioner angående fraktlindring å järnväg för hö och andra fodermedel;

nr 51, i anledning av väckta motioner om anslag för vissa föranstaltanden för ortsbefolkningen i östra Norrbotten;

nr 52, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsunderstöd till Hornborgasjöns sjösänkingsföretag;

nr 53, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsunderstöd till företag avseende reglering av Vingåkersån samt sjöarna Kolsnaren och Viren;

nr 54, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående undersökning rörande vattenavledning från Emåns och Helgeåns vattenområden; samt

nr 55, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående undersökning rörande reglering av Övre och Nedre Olandsån i Uppsala och Stockholms län; ävensom

första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 6, i anledning av väckt motion, I: 228, om undersökning av lantarbetarnas bostadsförhållanden m. m.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 1.16 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Torsdagen den 24 april.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Eskhult, Habo den 22 april 1930.

Till riksdagens första kammare.

Anhålles vördsamt om ledighet från riksdagsarbetet under två å tre veckor på grund av sjukdom. Läkarintyg bifogas.

Högaktningfullt
Ernst Svenson.

Att herr riksdagsman *Ernst Svenson* i Eskhult, Habo socken, sedan den 11 april 1930 av mig behandlats för bältros (herpes zoster regionis supraorbitalis sin.) och att han i följd av nämnda onda kommer att vara förhindrad att delta i riksdagens arbeten under de närmaste veckorna, får jag härmed betyga.

Eskhult, Habo den 20 april 1930.

John v. Wachenfeldt,
legitim. läkare.

På gjord proposition bifölls ansökningen för den tid, det i åberopade läkarintyget omförmälda hindret varade.

Vidare upplästes följande inkomna läkarintyg:

Att bankofullmäktige *Emil Kristensson* på grund av sjukdom (Vit. org. cordis incompensat.) är oförmögen till arbete och i behov av sjukvård, intygas härmed.

Sanatoriet, Ulricehamn den 23 april 1930.

J. A. Andersson,
leg. läkare.

Företogs jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av statsutskottet i dess memorial nr 58 föreslagna samt av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och de av herrar Rosén m. fl. och Wiklund i Brattfors m. fl. samt Berg m. fl. i ämnet väckta motionerna (I: 184 och II: 321 samt II: 100) ävensom med bifall till de av herrar Clemedtson och Gabrielsson, Lundquist i Rotebro m. fl. samt Bergström i Bäckland i ämnet väckta motionerna (I: 52 samt II: 89 och 20), må till byggande av enkla bygdevägar för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,000,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen, i likhet med andra kammaren, beslutat att, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och de av herrar Clemedtson och Gabrielsson, Lundquist i Rotebro m. fl. och Bergström i Bäckland samt Berg m. fl. i ämnet väckta motionerna (I: 52 och II: 20, 89 samt 100) ävensom med bifall till de av herrar Rosén m. fl. och Wiklund i Brattfors m. fl. i ämnet väckta motionerna (I: 184 och II: 321), till byggande av enkla bygdevägar för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,200,000 kronor.

Sedan efter given varsel kammarens ledamöter intagit sina platser och vote-ringspropositionen upplästs, verkställdes omröstningen medelst namnupprop; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 73;

Nej — 71.

Efter det protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till andra kammaren, ankom därifrån ett protokollutdrag, nr 442, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 70 ja och 147 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 143 ja och 218 nej, vadan beslut i frågan blivit av riksdagen fattat i överensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av statsutskottet i dess memorial nr 69 punkten 1 föreslagna samt av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt de i ämnet väckta motionerna (I: 126 och II: 306), till täckande av utgifter för nationalmuseets depositionsavdelnings konstbildande verksamhet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor att utgå enligt de närmare grunder, Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat att, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt de i ämnet väckta motionerna (I: 126 och II: 306), till täckande av utgifter för nationalmuseets depositionsavdelnings konstbildande verksamhet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 8,500 kronor att utgå enligt de närmare grunder, Kungl. Maj:t kan finna skäl föreskriva.

Sedan efter given varsel kammarens ledamöter intagit sina platser och vote-ringspropositionen upplästs, verkställdes omröstningen medelst namnupprop; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 106;

Nej — 37.

Efter det protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till andra kammaren, ankom därifrån ett protokollutdrag, nr 443, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 67 ja och 146 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 173 ja och 183 nej, vadan beslut i frågan blivit av riksdagen fattat i överensstämmelse med nej-propositionen.

Företogs jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av statsutskottet i dess memorial nr 69 punkten 2 föreslagna samt av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, såsom understöd åt docenten O. Östergren för fortsatt utgivande av hans arbete »Nusvensk ordbok» anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 10,000 kronor att utgå på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat, att, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och den i ämnet väckta motionen (II: 324), såsom understöd åt docenten O. Östergren för fortsatt utgivande av hans arbete »Nusvensk ordbok» anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 8,000 kronor att utgå på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma.

Sedan efter given varsel kammarens ledamöter intagit sina platser och voteringspropositionen upplästs, verkställdes omröstningen medelst namnupprop; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 93;

Nej — 49.

Efter det protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 444, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 63 ja och 148 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 156 ja och 197 nej, vadan beslut i frågan blivit av riksdagen fattat i överensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av jordbruksutskottet i dess memorial nr 31 föreslagna samt av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen såsom bidrag till gäldande av kostnader för byggnadsarbete å svenska mosskulturföreningens försöksgård vid Gisselås i Jämtlands län anvisar för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 8,800 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat att såsom bidrag till gäldande av kostnader för byggnadsarbete å svenska mosskulturföreningens försöksgård vid Gisselås i Jämtlands län anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag av 5,050 kronor.

Sedan efter given varsel kammarens ledamöter intagit sina platser och voteringspropositionen upplästs, verkställdes omröstningen medelst namnupprop; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 77;

Nej — 59.

Efter det protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 445, som upplästes

och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 99 ja och 114 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 176 ja och 173 nej, vadan beslut i frågan blivit av riksdagen fattat i överensstämmelse med ja-propositionen.

Företogs jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av bevillningsutskottet i dess memorial nr 19 punkten 1 föreslagna samt av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med första kammaren vill,

a) att tulltaxan, i vad avser numren 546 och 547, skall hava den ändrade lydelse, som av det följande framgår:

	Tull för 100 kg kronor
Snören och andra snörmakararbeten, ej hänförliga till annat nummer:	
innehållande silke:	
546 a för ampelskålar och dylika belysningsartiklar avsedda upphängningsanordningar, även försedda med ledningstråd	E 900:—
546 b andra	E 3 000:—
547 andra slag	E 300:—

Anm. 1. Till nr 546 a och 547 hänföras även vid ampelskålar och dylika belysningsartiklar fastsittande upphängningsanordningar av snörmakararbete.

Anm. 2. Till nr 546 b och 547 hänföras besättnings- och garneringsartiklar, ej särskilt nämnda, medelst sömnad, klistring eller på liknande sätt tillverkade av band eller av snören eller av band jämte snören, även i förening med andra ämnen.

b) att, beträffande nummer 657 i tulltaxan, den med 2 betecknade anmärkningen skall utgå och ur den med 1 betecknade anmärkningen numret skall uteslutas, och

c) att nummer 1042 i tulltaxan skall hava följande ändrade lydelse:

Tråd, isolerad, av oädel metall; ävensom elektriska ledningskablar, linor och snören:

1042	på annat sätt isolerad	100 kr. 10:—,
röstas		

Ja;

Den, det ej vill, röstas

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat, att motionen II: 149, av herr Weibull, om ökat tullskydd för tillverkningen av vissa snörmakeriupphängningar, icke skall föranleda någon riksdagens åtgärd.

Sedan efter given varsel kammarens ledamöter intagit sina platser och voteringspropositionen uppläst, verkställdes omröstningen medelst namnupprop; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 68;

Nej — 66.

Efter det protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 446, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 77 ja och 131 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 145 ja och 197 nej, vadan beslut i frågan blivit av riksdagen fattat i överensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av bevillningsutskottet i dess memorial nr 19 punkten 2 föreslagna samt av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med första kammaren vill, att nummer 1010 i tulltaxan skall hava följande ändrade lydelse:

Tull
för 100 kg
kronor

Akkumulatorer:

1010 omonterade element samt delar därtill, ej hänförliga till nr 1009 och bestående av annat ämne än kautschuk; ävensom träställningar, gångbanor, isolationsmateriel och dylika tillbehör N 6:—

Anm. Den till Avd. XVI A fogade allmänna anmärkningen skall gälla även med avseende å omonterade element, hänförliga till detta nummer.

röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat, att motionen II: 147 av herr Nylander, om ändrad lydelse av nummer 1010 i tulltaxan, icke skall föranleda någon riksdagens åtgärd.

Sedan efter given varsel kammarens ledamöter intagit sina platser och voteringspropositionen upplästes, verkställdes omröstningen medelst namnupprop; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 106;

Nej — 26.

Efter det protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 447, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 101 ja och 103 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 207 ja och 129 nej, vadan beslut i frågan blivit av riksdagen fattat i överensstämmelse med ja-propositionen.

Sedan kamrarna stannat i olika beslut angående statsutskottets i utlåtande nr 67 gjorda hemställan beträffande motionerna nr 77 i första kammaren av herr K. Schlyter m. fl. och nr 220 i andra kammaren av herr H. Schött m. fl., företogs nu jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av nämnda utskott i dess memorial nr 78 föreslagna samt av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen må i anledning av ovanberörda motioner (I: 77 och II: 220) till svenska eldbegängelseföreningen för upplysningsverksamhet på extra stat för budgetåret 1930/1931 bevilja ett anslag å 5,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat att avslå ovanberörda motioner (I: 77 och II: 220).

Sedan efter given varsel kammarens ledamöter intagit sina platser och vote-ringspropositionen upplästs, verkställdes omröstningen medelst namnupprop; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 86;

Nej — 51.

Efter det protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 448, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 100 ja och 108 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 186 ja och 159 nej, vadan beslut i frågan blivit av riksdagen fattat i överensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av stats-utskottet i dess memorial nr 79 föreslagna samt av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen må

dels godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över handels-ärenden den 3 januari 1930 förordade förslag till stat för försäkringsinspek-tionen, att tillämpas från och med den 1 juli 1930,

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till försäkringsinspektionen, nu 131,700 kronor, med 8,300 kronor till 140,000 kronor; röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen, i likhet med andra kammaren,

dels godkänt följande förslag till stat för försäkringsinspektionen, att till-lämpas från och med den 1 juli 1930:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till	kronor	63,600
Arvoden å 3,000 kronor till två ledamöter	»	6,000
Till vikariatsersättningar, avlöningar till icke-ordinarie be-fattningshavare, resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., förslagsvis beräknat till	»	44,800
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	»	6,400
Pensioner till avskedade tjänstemän, förslagsvis beräknade till	»	3,200
Dyrtidstillägg, förslagsvis beräknat till	»	13,000

Summa kronor 137,000;

dels ock höjt det ordinarie förslagsanslaget till försäkringsinspektionen, nu 131,700 kronor, med 5,300 kronor till 137,000 kronor.

Sedan efter given varsel kammarens ledamöter intagit sina platser och voteringspropositionen upplästs, verkställdes omröstningen medelst namnupprop; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 87;
Nej — 46.

Efter det protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 449, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 73 ja och 135 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 160 ja och 181 nej, vadan beslut i frågan blivit av riksdagen fattat i överensstämmelse med nej-propositionen.

Efter det kamrarna fattat olika beslut rörande jordbruksutskottets i utlåtande nr 1 punkten 1 gjorda hemställan beträffande Kungl. Maj:ts i punkten 1 under nionde huvudtiteln av innevarande års statsverksproposition framlagda förslag, företogs nu jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning över följande av samma utskott i dess memorial nr 33 föreslagna samt av båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med första kammaren vill, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, må

a) från och med den 1 juli 1930 å jordbruksdepartementets ordinarie avlöningsstat uppföra en byråchef för lagärenden med arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen;

b) godkänna det av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslaget till avlöningsstater för jordbruksdepartementet, att tillämpas från och med budgetåret 1930/1931;

c) höja ordinarie förslagsanslaget till jordbruksdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, nu 188,700 kronor, med 12,800 kronor till 201,500 kronor; röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har riksdagen i likhet med andra kammaren beslutat att i så måtto bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning, att riksdagen

a) godkänt i jordbruksutskottets utlåtande nr 1, punkt 1, intagna förslag till avlöningsstater för jordbruksdepartementet, att tillämpas från och med budgetåret 1930/1931;

b) höjt ordinarie förslagsanslaget till jordbruksdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, nu 188,700 kronor, med 800 kronor till 189,500 kronor.

Sedan efter given varsel kammarens ledamöter intagit sina platser och voteringspropositionen upplästs, verkställdes omröstningen medelst namnupprop; och befunnos vid omröstningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

Ja — 62;
Nej — 64.

Efter det protokoll över omröstningen blivit uppsatt, justerat och avsänt till andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 450, som upplästes och varav inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 65 ja och 143 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 127 ja

och 207 nej, vadan beslut i frågan blivit av riksdagen fattat i överensstämmelse med nej-propositionen.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran konstitutionsutskottets utlåtande nr 25 och memorial nr 26.

Vid föredragning av första lagutskottets memorial nr 23, angående arvode åt den, som inom första lagutskottet biträtt vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om bostadsrättsföreningar m. m., bifölls vad utskottet i detta memorial hemställt.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran jordbruksutskottets utlåtanden nr 50—55 samt första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 6.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Jag hemställer, att kammaren ville besluta, att konstitutionsutskottets memorial nr 26, angående fullbordad granskning av de i statsrådet förda protokoll, må uppföras främst bland två gånger bordlagda ärenden på föredragningslistan för lördagens plenum.

Denna hemställan bifölls.

Lagförslag om vägrätt m. m. Föredrogs ånyo första lagutskottets utlåtande nr 20, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vägrätt m. m. dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 21 februari 1930 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 106, vilken behandlats av första lagutskottet, hade Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till lag om vägrätt,

lag om tillägg till 1 kap. 8 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom och

lag om ändring i lagen den 12 maj 1917 (nr 189) om expropriation.

I samband med denna proposition hade utskottet till behandling förehaft tre inom riksdagen väckta motioner, nämligen

nr 275 i första kammaren av herr *Frändén*,

nr 45 i andra kammaren av herr *Lundén* samt

nr 129 i andra kammaren av herr *Hollertz*.

Utskottet hade i det nu föreliggande utlåtandet på åberopade grunder hemställt,

A) att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas;

B) att de i ämnet väckta motionerna, i den mån de ej kunde anses besvarade genom utskottets hemställan under A), icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Angående sättet för utlåtandets föredragning yttrade

*Lagförslag om
vägrätt m. m.*
(Forts.)

Herr **Åkerman**: Herr talman! Jag ber få hemställa, att detta utlåtande må företagas till avgörande punktvis och punkten A på det sätt, att de av utskottet tillstyrkta lagförslagen föredragas vart för sig, förslaget till lag om vägrätt, där så erfordras, paragrafvis, med promulgationsstadgande, ingress och rubrik sist, varefter och sedan alla lagförslagen blivit genomgångna, utskottets hemställan föredrages;

att vid behandlingen av den paragraf, varom först uppstår överläggning, denna må omfatta utlåtandet i dess helhet; samt

att lagtext ej må behöva uppläsas i vidare mån, än sådant av någon kammarens ledamot begäres.

Vad herr Åkerman sålunda hemställt bifölls.

Punkten A.

Det av utskottet tillstyrkta förslaget till lag om vägrätt.

1—5 §§.

Godkändes.

6 §.

Denna paragraf lydde:

Där ej överenskommelse träffats om ersättning, skall den, som vill framställa ersättningsanspråk, anhängiggöra sin talan, om han är innehavare av fordran, inom tio år och eljest inom två år från det vägen blivit färdigställd över fastigheten. Försittes den tid, vare rätt till talan förlorad. Talan instämmas till rätten i den ort, där fastigheten ligger.

Väghållningsdistriktet stånde jämväl öppet att få frågan om ersättning prövad enligt vad nu sagts.

Vidkommande berörda paragraf hade reservation avgivits av, utom annan, herrar *Anderson* i Hägelåkra, *Hedlund* i Östersund och *Jonsson* i Risinge, vilka på anförda skäl yrkat, att 6 § i lagen om vägrätt måtte erhålla den lydelse, som av utskottet föreslagits, med den ändring att ordet *tio* utbyttes mot ordet *fem*.

Herr **Anderson, Erik**: Herr talman! I den nu föredragna paragrafen är förslaget, att den, som vill framställa anspråk på ersättning för skada eller intrång eller därför att mark från hans fastighet upplåtits till väg, skall framställa dylikt anspråk, om han gör det i egenskap av jordägare, inom två år, men om han är innehavare av fordran, inom tio år från det vägen blivit färdigställd över fastigheten. Emot stadgandet om den längre av dessa tidsbestämmelser, det vill säga bestämmelsen om de tio åren, har jag jämte två ledamöter av andra kammaren anført reservation, däri vi hemställa, att ifrågavarande preskriptionstid för fordringsägare må begränsas till fem år. Nu vill jag dock redan från början förklara, att då andra kammaren bifallit utskottets utlåtande oförändrat, kommer jag här icke att framställa något yrkande om bifall till den av oss vid utlåtandet fogade reservationen. Jag vill nämligen inte riskera lagens fall, då denna lag är av stor betydelse och kommer att medföra stor nytta ute i bygderna. Men även om jag inte framställer ett dylikt yrkande, har jag inte i den anförda punkten ändrat åsikt, utan jag är fullkomligt övertygad om att en tid av fem år är mer än tillräcklig för dem, som önska bevaka fordringar, för vilka fastigheten skall svara. Tiden, inom vilken bevakning skall ske, före-

Lagförslag om slås i reservationen till fem år och i utskottets utlåtande till tio år från den vägrätt m. m. tidpunkt, då vägen iordningställdes över fastigheten. Men om man nu tager (Forts.) i beräkning, att utredningen om en vägs byggande och renstakningen tager en tid av minst ett år och byggandet en tid av, låt mig säga, två år, så blir den tidrymd, som en fordringsägare får på sig för att göra gällande dylika rättsanspråk, inte fem, resp. tio år utan den blir åtta, resp. tretton år. Jag menar fördenskull, att en preskriptionstid av fem år är mer än tillräcklig för dem, som hava att bevaka fordringar i fastigheten.

Nu kan man kanske tro, att det är rätt obetydliga saker, det här gäller. Jag kan då nämna, att vid mitt besök i hemmet under påskhelgen sammanträffade jag med en vägstyrelseordförande, som var mycket bekymrad just med anledning av denna långa preskriptionstid av tio år. Han omnämnde, att han hade hand om en expropriationsförrättning med anledning av vägbyggnader inom distriktet, och denna expropriationsförrättning berörde inte mindre än 242 fastigheter. Jag är övertygad om att av dessa fastigheter äro minst hälften belastade med inteckningar. Alltså finns det ett stort antal fordringsägare, som kunna dyka upp efter tolv eller tretton år och framställa anspråk på ersättning av vägstyrelsen. Det kan då bli rätt bekymmersamt särskilt för de vägdistrikt, där man bygger nya vägsträckor varje år, därest en mängd rättsägare skola hava öppen rätt att under så avsevärd tid efter vägarbetets färdigställande få framställa sina ersättningsanspråk.

Emellertid har jag, herr talman, såsom jag redan nämnt, för närvarande intet yrkande att framställa med avseende på den föredragna paragrafen.

Herr Klefbeck: Herr talman! Då här inte framställts något yrkande och föredragningslistan är lång, skall jag inte ingå på något bemötande av de synpunkter, den föregående talaren anförde, utan jag hemställer om bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad överläggning godkändes förevarande paragraf.

Återstående delar av ifrågavarande lagförslag.

Godkändes.

De övriga av utskottet tillstyrkta lagförslagen.

Godkändes.

Utskottets hemställan i punkten A.

Förklarades besvarad genom kammarens beslut i fråga om lagförslagen.

Punkten B.

Utskottets hemställan bifölls.

Föredrogos ånyo första lagutskottets utlåtanden:

nr 21, i anledning av väckt motion angående ordnande av vissa lagfarts- och äganderättsförhållanden beträffande fast egendom; samt

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående upphävande av vissa särskilda bestämmelser om rätt domstol i mål angående tjänstefel av postförvaltare, postiljon eller postförare.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogos ånyo jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förlängd giltighetstid för avlöningsreglementet för tjänstemän vid domänverket;

nr 35, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disponerande av avkastningen av statens hästavefsfond;

nr 36, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för förste statsmeteorologen V. F. V. Lindholm att för uppflyttning i löneklass tillgodoräkna viss tjänstgöring;

nr 37, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående rätt för skogstaxatorn B. Pahlson att uppbära avlöning enligt viss löneklass m. m.; samt

nr 38, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kapitalökning för budgetåret 1930/1931 till hemslöjdslånefonden.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo jordbruksutskottets utlåtande nr 39, med anledning av väckta motioner angående anslag för premiering av smärre frukt- och köksväxtodlingsföretag.

Om premiering av smärre frukt- och köksväxtodlingsföretag.

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 98 av herr *Boberg* m. fl. och II: 163 av herr *Schött* m. fl., hade hemställts, att riksdagen ville bevilja ett årligt anslag av 20,000 kronor för premiering av smärre frukt- och köksväxtodlingsföretag att utdelas genom hushållningssällskap, som själva ville bidra till det i motionerna berörda syftet med samma belopp som staten.

Utskottet hade i det nu föredragna utlåtandet av angivna orsaker hemställt, att förevarande motioner I: 98 och II: 163 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Herr **Boberg**: Herr talman! Då jag är en av de många motionärer, som framburit denna motion, skall jag be att få säga några ord.

Först vill jag då ge jordbruksutskottet vårt erkännande för det sympatiska uttalande, som utskottet gjort. Det vill därav synas, som om utskottet nog skulle velat bifalla motionen, men icke gärna kunnat det på grund av lantbruksstyrelsens infordrade utlåtande. Men även lantbruksstyrelsen har uttalat sig välvilligt mot motionen. Det heter i dess utlåtande:

»Motionärerna hemställa, att riksdagen måtte bevilja ett årligt anslag av 20,000 kronor för premiering av smärre frukt- och köksväxtodlingsföretag att utdelas genom de hushållningssällskap, som själva ville bidra till det i motionerna berörda syftet med samma belopp som staten.

Av motiveringen framgår, att syftet är att uppmuntra den mindre trädgårdsodlingen, vars betydelse för såväl folkhälsa som folknäring framhålles. Lantbruksstyrelsen delar tillfullo motionärernas uppfattning om denna betydelse och anser därför åtgärder till främjande av frukt- och grönsaksodlingen till husbehov väl värda stöd från det allmännas sida.»

Men sedan lantbruksstyrelsen sagt detta, kommer den in på varjehanda andra resonemanger, som gå hit och dit, och framför slutligen det skäl, som kanske varit det avgörande. Det gäller den erforderliga administrationskostnaden, i händelse motionen skulle gå igenom. Däröfver heter det på sid. 13 i betänkandet: »Då dessa kostnader, som förorsakas av de nödvändiga besöken vid de till premiering anmälda företagen, bliva lika stora oavsett premiebeloppen och man torde kunna förutsätta, att anmälningarna till deltagande i trädgårdspremie-

Om premiering av smärre frukt- och köksväxtodlingsföretag.

(Forts.)

ring komma att bliva talrika, synes det till och med kunna befaras, att de medel, som från det föreslagna anslaget av 20,000 kronor kunna komma respektive hushållningssällskap till del, kanske icke skulle räcka stort längre än att täcka premieringskostnaderna och att sålunda icke mycket komme att återstå för huvudsyftet, nämligen själva premieringen.»

Ja, det är ju mycket ledsamt, att det skall vara på det sättet, men lantbruksstyrelsen känner nog bäst till hur det förhåller sig i detta avseende. Vi tänkte, att då vi förutsatt, att hushållningssällskapen skulle bidra med hälften av beloppet, man däri kunde ha en ganska god garanti för att kontrollen bleve noggrann, enkel och effektiv. Av lantbruksstyrelsens utlåtande ser det emellertid ut, som om vi skulle haft mera framgång för motionen, om vi huggit till och begärt ett större anslag. Det ville också en av medmotionärerna i andra kammaren, att vi skulle göra, men jag, som är smålänning och sparsamhetsvän, ansåg, att man till en början inte borde taga till högre belopp, än vi begärt. Men nu se vi av lantbruksstyrelsens utlåtande, att den metoden inte var så bra, utan att det skulle ha gått bättre om vi begärt litet mera, vilket kanske kan tjäna som en uppmuntran för kommande motionärer i detta avseende eller också som invit för en kommande jordbruksminister, som önskar befrämja dessa odlingsföretag genom att framlägga proposition om understöd åt dem.

Nu betonar också lantbruksstyrelsen här i sitt utlåtande betydelsen av frukt- och trädgårdsodling här i landet för folkhälsan, i det att vitaminerna, som spela en så stor roll för vårt välbefinnande och vår näring, komma folket i allmänhet till del. Vi ha nu inte begärt några direkta understöd, utan vi vilja endast, att man skall uppmuntra dem, som av fri vilja plantera träd omkring sina boningar och befrämja köksväxtodlingen på sådant sätt att det kan verka som föredöme, för vilken sak de kunde vara värda att uppmärksammas och belönas. Vi veta ju, att exemplet många gånger verkar mer än teorier och ord, och vi tänkte, att man på detta sätt skulle befrämja exemplet genom att premiera omsorgen och fliten.

Då emellertid motionen nu är avslagen i andra kammaren och det finnes föga utsikt, att någon ändring däri skall kunna vinnas, skall jag endast be att med dessa ord tacka utskottet för det vänliga utlåtandet och önska, att kommande motionärer måtte taga upp ärendet och då begära litet mer, så att lantbruksstyrelsen kan vara med om att bifalla saken.

Jag har, herr talman, intet yrkande.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, bifölls vad utskottet i det nu ifrågavarande utlåtandet hemställt.

Föredrogos ånyo jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 40, i anledning av väckt motion angående anslag till reseunderstöd åt arbetare och förmän inom jordbruk och trädgårdsskötsel för besök vid lantbruksmötet och trädgårdsutställningen i Stockholm 1930;

nr 41, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till Landskrona—Eslövs järnvägsaktiebolag av ett kronan tillhörigt område i Landskrona; samt

nr 42, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av allmänna arvsfonden tillfallna fastigheten $\frac{1}{32}$ mantal Vedby nr 5⁴ i Vedby socken av Kristianstads län.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogs ånyo jordbruksutskottets utlåtande nr 43, i anledning av väckta motioner om viss utsträckning av tiden för jakt å alfågel vid Gotlands kuster. *Om utsträckt tid för jakt å alfågel.*

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen nr 96 i första kammaren av herrar *Roos* och *Bodin* samt nr 166 i andra kammaren av herr *Gardell* i Gans m. fl., hade hemställts, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i jaktstadgan av den 25 november 1927, att jakt av alfågel bleve tillåten vid kusten av Gotland under tiden 1 januari—31 mars.

Utskottet hade i det nu förevarande utlåtandet på åberopade grunder hemställt, att motionerna I: 96 och II: 166 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Herr **Roos**: Sjöfågelsjakten har, herr talman, sedan gammalt varit en ganska viktig inkomstkälla för befolkningen vid vår Östersjökust. Särskilt under vintrarna, då fisket i Östersjön vid många kuststräckor ligger mer eller mindre nere eller ger ringa utbyte, har jakten på sjöfågel varit av stor betydelse för kustborna. Denna jakt var för många det kanske enda medlet att skaffa färskt kött, och försäljningen av djur och fjädrar inbringade en ej föraktlig inkomst.

Av särskilt stor betydelse har denna jakt varit på Gotland och i all synnerhet vid dess ostkust, där under vintern fisket är av mycket ringa omfattning. Bland sjöfåglarna har vid Gotland alfågeln haft den största betydelsen, enär den i talrikhet vida övergår andra sjöfåglar. Trots att alfågeln sedan gammalt varit föremål å Gotland för en ivrig jakt, har någon minskning av deras antal icke kunnat förmärkas.

Enligt tidigare jaktbestämmelser var fångst av alfågel tillåten hela vintern ända till den 20 maj. Den mest inbringande jakten bedrevs också under eftervintern, då fåglarna äro feta, sedan de haft tillfälle att under ett par månader hålla till på grundbankarna utanför kusten med där rådande rik tillgång på de bottendjur, av vilka alfågeln förnämligast livnär sig. Under denna tid är även fjädern bäst.

1927 års jaktlag, som förbjöd jakt av alfågel under årets tre första månader, åstadkom ändring i dessa förhållanden. Genom ett penndrag så att säga berövades Gotlandsfiskarna möjlighet att förbättra sitt kosthåll och sin ekonomi genom jakt å den i tallösa skaror förekommande alfågeln.

Varför förbjöds alfågelsjakten under vintermånaderna? Jo, huvudsakligen för att hindra massdödande i de isvakar, som ofta uppstå under eftervintern och i vilka sjöfågeln tränger ihop sig i täta skaror. Isvakar äro emellertid ett så gott som okänt begrepp på Gotland, varför ur denna synpunkt utsträckningen av fridlysningstiden varit vad Gotland beträffar fullkomligt opåkallad.

Vidare har man sagt, att en jägare kunde förblanda till skjutning tillåtna och otillåtna fåglar. Den jägaren finns dock näppeligen på Gotland, som icke vet att skilja på alfåglar, bergänder, tördar, skrattmåsar, ejdrar och andra sjöfåglar. En gotländsk jägare är icke som den förstakammarledamot, vilken sköt en ekorre, men då han skulle stoppa den i jaktväskan, fann att det var en ko.

Den utsträckta fridlysningstiden av alfågel tjänar därför å Gotland intet förnuftigt ändamål, men ålägger en fattig och strävsam befolkning en ny, fullkomligt onödig försakelse. Lantbruksstyrelsen och naturskyddskommittén föranledde eller tillskyndade det utfärdade förbudet; samma myndigheter tillstyrka nu dess upphävande beträffande Gotland under januari månad; däremot skulle det på grund av vissa internationella förhållanden bibehållas under februari och mars månader. Jag tycker vid sådant förhållande, att jord-

Om utsträckt
tid för jakt å
alfjågel.
(Forts.)

bruksutskottet gärna kunde ha tillstyrkt motionen så till vida att alfågelsjakten bleve tillåten under januari månad. Nu har utskottet avstyrkt motionen, dock som det av ordalagen vill synas med en viss tveksamhet. Man kan därför hysa god förhoppning att om fiskarna göra en förnyad framställning i frågan till Kungl. Maj:t, en sådan framställning skall röna välvilligt emottagande.

Herr talman! Då andra kammaren bifallit utskottets hemställan och den föreslagna skrivelsen alltså icke kan komma till stånd, har jag icke något yrkande att framställa.

Efter det överläggningen förklarats härmed slutad, bifölls vad utskottet i det under behandling varande utlåtandet hemställt.

Föredrogos ånyo jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 44, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för K. J. Alm från viss betalningsskyldighet;

nr 45, i anledning av väckt motion angående den lägre skogsundervisningens förläggande under skolöverstyrelsen;

nr 46, i anledning av väckt motion angående förbud mot utläggande av annat förgiftat lockbete än fosformos; samt

nr 47, i anledning av väckta motioner angående viss ändring i villkoren beträffande statslån till förbättring av betesmarker.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Om skydd för
renbetet i
lappmarkerna.

Föredrogos ånyo jordbruksutskottets utlåtande, nr 48, i anledning av väckt motion angående reglerande bestämmelser till skydd för renbetet i lappmarkerna.

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade motioner, nämligen nr 212 i första kammaren av herr *Lindhagen* samt nr 168 i andra kammaren av herr *Lindley*, hade hemställts, att riksdagen ville, med anledning av lappallmogens klagomål, att genom avbarkning av timmer i skogarna renmossans tillväxt hindrades eller gjordes svåråtkomlig och mindervärdig som foder för renarna, hos Kungl. Maj:t anhålla om övervägande och förslag till reglerande bestämmelser i berörda fråga.

Utskottet hade i det nu föreliggande utlåtandet på anförda skäl hemställt, att förevarande motioner I: 212 och II: 168 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Herr *Lindhagen*: I samband med en mera omfattande motion rörande undersökning av missförhållandena med renskötseln, vilken föranlett en riksdagskrivelse, har jag tillåtit mig att i en särskild motion framföra lapparnas klagomål i det avseende, som den nu föredragna motionen anger.

Här har inforrats åtskillig utredning från orterna, och den visar ju, vad man kunde förstå, eller att denna fråga inte är utredd, så att man vågar inte fatta någon bestämd ståndpunkt till densamma. Men det påpekas å andra sidan i de avgivna yttrandena, vilket jag förutsåg, att det skulle föranleda omkostnader att ordna avbarkningen av virket på särskilda ställen i skogarna eller att i övrigt gå lapparnas här uttalade önskemål till mötes. Det har till och med gått så långt, att en jägmästare yttrat, att vid bifall till dessa förslag skola renägarna ersätta bland andra kronan för de ökade kostnader, som därav föranledas. Ett sådant yrkande måste tillbakavisas. Det är inte meningen,

att om en näring bedrivs till skada för en annan näring, skall den näring, som åstadkommer skadan, få framställa krav på den andra näringen, att den senare skall betala de förluster och kostnader, vållade av mildringar i in-trånget.

Men å andra sidan, då det gäller så här stora ekonomiska intressen, har jag en känsla av att lapparnas synpunkter få räkna med att i åtskilligt möta svårigheter.

Nu ha emellertid myndigheterna inte velat bestämt uttala sig om själva saken. Sålunda ha bl. a. utlåtanden i stor omfattning infordrats från jägmästarna. Ett fåtal av dessa ha ansett, att det är nog antagligen riktigt vad lapparna säga. Flertalet, som inte känner till hur det förhåller sig, yttrar, att det inte är sannolikt, att det förhåller sig på det sättet. Längre ha de ej kommit. I en och annan punkt tro de sig dock med visshet kunna säga, att uppgifterna bero på en missuppfattning från lapparnas sida. De överordnade myndigheter, som yttrat sig, ha sagt, att med hänsyn till sakens outredda skick och de ofantliga ekonomiska uppoffringar, som skulle följa av ett bifall till förslaget, ha de icke kunnat förorda någon särskild linje.

Vid sådant förhållande har kanske utskottet varit förståndigt, som helt enkelt underlåtit att inlåta sig på själva sakfrågan. Kunna inte ortsmyndigheterna förstå sig på den, är det för mycket begärt, att riksdagens jordbruksutskott skall göra det. Utskottet har då ganska finurligt, kan jag säga, hittat på att säga, att den fråga, som nu är väckt i min och herr Lindleys motioner, den kommer nog under omprövning i anledning av riksdagsskrivelsen i den mer omfattande lappfrågan. Här gäller det visserligen en fråga, som står så på sidan om den andra, att jag ansåg det nödvändigt väcka en särskild motion därom, enär den säkerligen inte komme upp i det sammanhang, som omfattas av riksdagens skrivelse i den större frågan. Men då nu utskottet ger anvisning på att så bör ske, så hoppas jag, att regeringen tecknar sig detta till minnes. Jag skall också för säkerhets skull gå in med en skrivelse till regeringen och bifoga jordbruksutskottets utlåtande, så att man skall kunna emotse en gemensam behandling av de båda sakerna.

Utskottet har således inte avstyrkt motionen på grund av att den varit oriktig, men det har hänvisat till dess behandling i annat sammanhang. Med ett sådant utlåtande, herr talman, har jag all anledning vara tämligen nöjd och har därför intet yrkande att framställa.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande utlåtande hemställt.

Vid förnyad föredragning av jordbruksutskottets utlåtande nr 49, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning av första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 4, i anledning av väckt motion angående åtgärder för nedbringande av kostnaderna för skolmateriel, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

På framställning av herr talmannen beslöts att handläggningen av återstående ärenden på föredragningslistan skulle uppskjutas till ett annat sammanträde.

*Interpellation
ang. utläm-
landet av lik
till de anat-
omiska institu-
tionerna.*

Herr Lindhagen erhöi på begäran ordet och anförde: Herr-talman! Genom förordningen den 24 januari 1777 föreskrevs, att liken efter alla självspillingar inom sju mils distrikt skulle utlämnas till anatomiska institutionen i Uppsala. Liknande bestämmelser utfärdades för Stockholm den 27 juli 1814 samt för Lund den 27 november 1816, den 3 mars 1837 och den 24 mars 1865.

Länsstyrelsen i Uppsala påkallade år 1907 ändring i dessa bestämmelser, men utan verkan.

År 1910 hönvände sig folkskolläraren A. Rosén i Hällestad till justitieombudsmannen. En skriftväxling uppstod, och år 1911 framlade medicinalstyrelsen förslag till ny kungörelse angående liks tillhandahållande åt de anatomiska institutionerna. I detta förslag voro lik efter självspillingar frigivna. Även detta förslag ledde ej till något.

År 1921 tillkallade ecklesiastikministern professor I. Broman för att verkställa ny utredning i ämnet. Denna framlades i december 1922, samt innefattade jämväl förslag rörande anskaffande av lik för den för läkarutbildningen nödvändiga anatomiska undervisningen. Detta förslag avlyste likaledes rätten till självspillingars lik. Det borttog också de anatomiska institutionernas rätt till liken efter självspillingar. Det anmärkes i utredningen, att i intet av de många främmande länder, som gjorts till föremål för undersökning, självspillingar tagas till dissektion, då anförvanter önska omhändertaga och begrava den döde.

Icke heller professor Bromans betänkande har hitintills lett till något resultat. I november 1929 ingick professor Robin Fähræus till medicinska fakulteten i Uppsala med påminnelse om Bromans förslag, men hitintills utan verkan.

Anledningen till påminnelserna mot de gamla författningarna voro, att de i och för sig voro föråldrade, samt ofta gävo upphov till de mest upprörande scener då anförvanter vägrades att taga hand om och begrava de döda. Helt nyligen har sådant inträffat. Vederbörande vägra att utlämna de döda kropparna till anförvanter eller låta med våld röva dem från släktingarna. Ibland lär det tillgå så, att en formell jordfästning äger rum, men sedan upphämtas i tysthet den döda kroppen ur graven.

Det förtjänar erinras att genom lagen den 18 december 1908 upphävts förutvarande bestämmelser om självspillingars jordfästning i stillhet.

På grund av vad sålunda anförts hemställas om kammarens tillstånd att få till ecklesiastikministern framställa följande spörsmål:

När kan från regeringens sida förväntas initiativ till upphävande av gällande bestämmelser om att lik efter självspillingar skola utlämnas till de anatomiska institutionerna vid de medicinska fakulteterna i Uppsala, Stockholm och Lund?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.06 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.